

KMETSKI LIST

Štev. 12

Ljubljana, 20. marca 1940

Leto XXII

Okrog vprašanja novih banovin

Jedro domače politike zadnjih tednov tvori vprašanje nove preureditve države. Ker to vprašanje v marsikaterem pogledu posega v same osnove našega državnega življenja, je razumljivo, da nastajajo ob njem huda in ostra nasprotstva z ozirom na različnost nazorov in pojmovanja o tistih prvinah, iz katerih vsak državni organizem sestoji. Pri tem je seveda neizbežno tudi to dejstvo, da nekateri ljudje skušajo ob splošnem valovanju pojmov in nazorov izrabiti ugodno priliko, da se izmikajo jedru in smatrajo čas kot primeren za uveljavljanje svojih, morda prav majhnih in sploh neznatnih sposobnosti.

Seveda nas vse to ne sme motiti in moramo ostati pri jedru.

Hrvatsko-srbsko vprašanje

je bilo rak rana našega državnega življenja že od početka obstoja Jugoslavije. Različna zgodovinska in bistveno različna politična tradicija je obe ti dve veji jugoslovanske skupnosti razdvajala in spravljala v smeraj hujša in ostrejša medsebojna nasprotstva. Zagreb je občutil vsak ukrep Beograda kot napad na pravice hrvatskega naroda, Beograd vsak negativen odziv Zagreba kot odpor proti srbskemu narodu.

Morda bi se položaj ne bil zaostрил do poznejših neljubih razmer, da ni fanatična kratkovidnost povzročila nasilne smrti Stj. Radića in tovarišev. Ne da se namreč tajiti, da je bila Radićeva zadnja in najbolj zrela zamisel politične ureditve Jugoslavije značilno jugoslovanska na temelju kmetstva in demokracije.

Po njegovi smrti so se razmere seveda znatno spremenile. Kljub dobri volji na obeh straneh ni bilo mogoče ustvariti tistega vzdušja, ki bi omogočilo skupno in složno pot. Razne femne sile, ki so koreninile včasih tudi daleč zunaj nas, so v želji, da dosežejo naš razkroj, pospeševale in podpihovale našo razdvojenost. Višek teh prizadevanj iz tujine je bil dosežen z marsejsko tragedijo. Danes pač vsakdo vé, da je blagopokojni kralj padel kot najvišji in najodločnejši predstavnik jugoslovanske misli.

Po njej so se hrvatsko-srbski odnosi razvijali v vedno bolj neugodni smeri. V zvezi s splošnim položajem, ki je medtem nastajal v Evropi, pa je bilo vsakomur jasno, da je to vprašanje treba na ta ali oni način rešiti, ako nočemo tvegati svojega državnega življenja. Po razbitju Male antante, po izginotju Avstrije in Češkoslovaške ter po drugih sličnih pojavih je moralo biti vsakomur jasno, kam gre evropski politični razvoj. Razgibale so se rove sile, ki se jim lahko postavi v bran samo enotno, složno in vsestransko zedinjeno državno telo.

Ob takih zunanjih razmerah in v zorenju notranjih odnosov se je rodil znani

Srbsko-hrvatski sporazum

kot manifestacija domovini in tujini, da hočemo in znamo Jugoslavlani vsa svoja vprašanja urejevati sami. Tako smo vsaj vsi želeli ta dr- državnikiški akt razumeti in ista želja odmeva tudi iz izjav, ki jih je ponovno in ob raznih prilikah dal podpredsednik vlade dr. Vl. Maček.

Takoj po sklenitvi sporazuma pa se je na žalost pokazalo, da stvar ni tako preprosta. Že sama jezikovna meja med Srbi in Hrvati je povzročala in še povzroča težave. Kdor količkaj pozna razmere, ve, da je tam jezikovno ozemlje hudo pomešano in često ljudje sami ne vedo, ali so Hrvatje ali Srbi. Verska, jezikovna in celo dialektična pestrost ni nič manjša od slikovitosti narodnih noš.

Še večje so težave gospodarskega značaja. Odkod jemati sredstva za financiranje raznih ustanov, uradov in vsega drugega, kar je potrebno za res uspešen razvoj novega avtonomnega organizma banovine Hrvatske? Danes vidimo, da je vprav za rešitev teh vprašanj treba največ razgovorov, proučevanj in tudi borb. Kot opazovalci samo želimo, da bi se vsa vprašanja v korist državne celote in banovine Hrvatske enako uspešno in zadovoljivo končala.

Kaj ostali?

Nikogar ne preseneča, da se je ob tem pojavu vzdramilo iznenada vprašanje banovine Srbije, Slovenije in morda še drugih banovin kot avtonomnih federativnih edinic zvezno preurejene kraljevine Jugoslavije.

Pravimo, da nas to psihološko ne preseneča, po drugi strani pa moramo tudi takoj naglasiti, da človek v politiki ne sme podlegati trenutnim čustvenim vplivom in razpoloženjem, ampak se mora dati voditi samo hladnemu razumu.

Banovina Slovenija

Pri tem nas v prvi vrsti seveda zanima vprašanje banovine Slovenije.

Naš politični ideal je bil že izza leta 1848. Zedinjena Slovenija. To je bilo geslo vseh naših narodnih politikov, to je bil klic ljudstva na narodnih taborih.

V Jugoslaviji smo ta ideal dosegli. Naše jezikovno ozemlje je — v kolikor ga nam ni iztrgala močnejša tujina — združeno v enotno upravno ozemlje. Še več! Naš jezik je hkratu s hrvatskim in srbskim državni jezik. Ne velja samo v Sloveniji, ampak se ga vsakdo lahko poslužuje v vsej državi.

Razen tega smo v Jugoslaviji dosegli izpolnitev našega največjega kulturnega ideala: imamo svoje vseučilišče, imamo svojo Aka-

demijo znanosti, imamo vse kulturne ustanove svobodnega in suverena naroda.

Prav zaradi tega, ker je našim narodnim težnjam v narodni državi v toliki meri ustrezno, pa ne smemo pozabiti in prezreti dejstva, da ves svetovni položaj kliče po koncentraciji (strnitvi) narodnih sil. Mi iskreno želimo, da Hrvatje dobe in hranijo kar jim po sporazumu pripada. Prav zato pa ne moremo preko dejstva, da so naše slovenske razmere in potrebe drugačne mimo njihovih. Zato moremo in moramo reči, naj se naše vprašanje ne obravnava po kateremkoli izposojenem kopitu, ampak samo z vidika naših lastnih in skupnih državnih interesov.

Ko smo prej omenili, da smo Slovenci v Jugoslaviji dosegli uresničenje vseh svojih narodnih idealov, moramo tudi naglasiti, da te pridobitve lahko ohranimo samo v trdni, na znotraj in navzven močni Jugoslaviji. Vsaka preureditev, ki bi morda na ljubo strankarskih klik to silo slabila, odklanja tako državna kakor tudi resnično narodna, ljudska slovenska ideja.

Zato kličemo: Previdnost! Ne strankarski interesi, ne hlastanje za demagoško-kričavimi slepili, ampak samo skupni interesi naše ožje domovine Slovenije in naše vsem poštenim enako nedotakljive Jugoslavije morajo biti odločilni pri vseh korakih.

Gorje, če se bomo dali zapeljati trenutnim mamilom. Kdo je med nami, ki bi hotel biti deležen usode samostojne Slovaške? Med poštenimi Slovenci ni takega nesrečnika, zato jim mora biti dana beseda, svobodna in nepotvorje na beseda, s katero bodo lahko povedali, kaj in kako čuti narod. Ta pa ne bo nikdar prevzel nase odgovornosti, da bi v nekaj urah porušil to, kar so stoletja z muko, trpljenjem in krvjo gradila cela pokolenja!

Hitler - Mussolini

Velikansko pozornost je po vsem svetu zbudila vest, ki je objavila nenaden sestanek med Hitlerjem in Mussolinijem. Francoska poročila trdijo, da se je v nedeljo zjutraj odpeljal Mussolini proti severu in da mu je prišel nasproti Hitler, ki mu je prinesel predloge za mir.

Ameriški odposlanec Sumner Welles je končal svoje informativno potovanje po Evropi. Prišel je z Rimom, šel v Berlin, Pariz in London ter se vrnil krajem preteklega tedna zopet v Rim. Za ponedeljek je bil določen ponoven sestanek z Mussolinijem. Pred tem sestankom pa je želel Hitler govoriti z Mussolinijem in mu sporočiti svoje dokončne predloge za mir. Na podlagi Hitlerjevih pogojev naj bi Amerika posredovala med vojujočimi velesilami za vzpostavitev miru.

Napadi na Kmetijsko družbo

Časopisje slovenskega dela JRZ ne opusti nobene prilike, da ne bi napadlo naše najstarejše kmetijske organizacije, ki že dolga desetletja vrši pionirsko delo med slovenskim kmetom. Odkar je prenehala politična borba v Kmetijski družbi sami in se je pričelo še intenzivnejše delo za napredek slovenskega kmetijstva in se je delokrog Kmetijske družbe znatno povečal z vnovčevanjem kmetovih pridelkov na zadružni osnovi, se je pričela proti njej sistematična borba in gonja. Od znane šesttedenske revizije do zmagovitega konca pred Državnim svetom se drži nepretrgana veriga zoper to gospodarsko ustanovo slovenskega kmeta.

Kmetijska družba je svoje nekdanje poslovne izgube, sama pokrila, ne da bi prejela en dinar podpore iz javnih sredstev in ne da bi bil za eno paro oškodovan slovenski kmet, zadružni član Kmetijske družbe.

Toda »Slovenec« ne preneha z napadi na Kmetijsko družbo. Namen je prozoren. Napredni in trdni Kmetijski družbi škodovati na ugledu in kreditu. Kmetijska družba je odolela doslej vsem napadom in bo s svojim solidnim združnim in gospodarskim delom tudi iz te najnovejše borbe izšla zmagovita.

Pribijemo le dejstvo, da se »Slovenec« in njegovo sorodno časopisje ne ustavi z napadi pred nobeno stvarjo. To dejstvo podčrtavamo zato, da ne bo mogel nihče tega tajiti, ko bo zgodovina terjala odgovor.

Na najnovejše napade na Kmetijsko družbo od strani »Slovenca«, Slovenskega gospodarja in drugih časopisov JRZ je odgovorilo s tehtnim člankom tudi »Jutro«, ki ga tu ponatiskujemo:

ALI ZNAMO GOSPODARSKO MISLITI

Slovinci si kaj radi domišljamo, da znamo v Jugoslaviji le mi gospodarsko misliti in delati. Veliki smo v takšni domišljiji posebno takrat, kadar razmotrivamo o splošnih gospodarskih zadevah. Avtoritativno kritiziramo in dajemo nasvete kakor da smo znali naše lastno gospodarstvo urediti tako, da ga lahko postavimo za vzor vsem drugim. Od časa do časa se pozabavamo tudi z zadevami lastnega gospodarskega življenja, toda takrat nam naenkrat zmanjka vsakega objektivnega merila v presoji, posebno v konkretnih primerih ter nas v kritiki vodijo vse preveč osebni ali strankarski razlogi, katerim sledijo dostikrat tudi ukrepi, ki so našemu celokupnemu gospodarstvu v škodo.

Poučen primer za to nam je Kmetij. družba. Ze nekoliko let čitamo v gotovem časopisu od časa do časa ostre napade na njo. Pravico do takšnega javnega obravnavanja njenih čisto internih zadev si lasti omenjeno časopisje z motivacijo, da je ta organizacija last slovenskega kmeta. Očitno namreč smatra to časopisje, da 11.000 zadružnikov dotične organizacije niso Slovenci, niti kmetje. Nič noče priznati in upoštevati, da po izvoljenih zaupnikih opravlja teh 11.000 zadružnikov tudi premoženje, včasih srečno, včasih manj srečno, kakor se to dogaja v vsakem gospodarskem podjetju.

Čeprav je gospodarstvo te zadrage čisto interna zadeva njenih članov, vendar znaša to časopisje čisto tendenciozno razne posledice velikih dogodkov iz svetovne politike, iz dobe sankcij, kot krivdo vodstva zadrage in vali na njega odgovornost za izvozne prepovedi in ukrepe za varstvo valute, ki so jih izdale naša Narodna banka ali pa države uvoznice. Tako pogreva to časopisje še danes ono, kar je to zadrugo pred leti močno zadelo in kar je že davno zopet popravljeno, ker pač strankarski interes zahteva, da se z brezobzirno gonjo ubijata zadrugi ugled in kredit. Ravno tako to časopisje tudi ne pove,

da ni bil zaradi takratnih trenutnih nepravil pri zadrugi nihče oškodovan, niti zadrugarji, še manj pa slovenski kmet. Pri omenjeni zadrugi se ni zgodilo to, kar v nekaterih drugih primerih, da mora in bo še moral dolgo vrsto let slovenski kmet doprinesati žrtve za gotove gospodarske organizacije, ki so prišle zaradi izjemnih prilik v takšne nepremostljive težave, da je bilo treba tudi široko javnost pritegniti v gmotnem pogledu za njihovo rešitev. Tu je interna zadeva dotičnih organizacij res postala zadeva vsega naroda, ker je bil vsak davkoplačevalec tudi gmotno prizadet. Vendar pa opozicionalno časopisje ni te zadeve uporabilo za to, da bi prizadete organizacije kot takšne napadalo in diskreditiralo. Dobro se je pač zavedalo, da je treba vsako gospodarsko podjetje ščititi, saj to zahtevajo naši slovenski skupni interesi, ki nam morajo biti nad vse.

To smo hoteli povedati spričo tendence, za

katere skuša izrabiti gotovo časopisje žalitveni proces, ki ga je imela Kmetijska družba proti g. Janezu Štrcinu. Kar se tega gospoda samega tiče, pa je Kmetijska družba prav storila, če ni iskala še nadalje zadoščenje, saj če še g. Štrcin ni pozabil, kako je glasoval kot odbornik družbe na seji 12. maja 1932, bo sam spoznal, da on ni bil poklican dati tako zadoščenje.

Resnost časov, ko se vsi narodi pripravljajo na borbo za obstanek, nam vsem nalaga dolžnost delati in še delati. Kmetijska družba je dokazala, da se te devize drži, saj je s tihim in nesebičnim delom izravnila pretrpele zgube, tako da je danes ravno tako, če ne še bolj trdna, kakor pred usodnim letom sankcij. Tega dejstva bodimo vsi veseli, ker le tako bomo dokazali, da znamo gospodarsko misliti in delati.

■ Angleške izgube na morju znašajo od začetka vojne do 10. marca 640.000 ton ladij. Tedensko je Anglija približno izgubila 24.000 ton trgovskega ladjevja. Med svetovno vojno so znašale njene izgube tedensko 36.000 ton.

Ljudje in Bog

Človeštvo je malokdaj v miru praznovalo Velikonoč, to je tisti čas, ki zaključuje počivanje narave in ji vdahne življenje.

Po besednih izročilih človeštvo nikoli ni bilo brez Boga. Po dejstvih je opravičena misel, da je bilo brez Boga skoraj vselej.

VERA, BOG, ČLOVEK

Vere v Boga ni mogoče izpričati drugače, kakor tako, da spoštovanje in ljubezen do njega preneseš na soljudi. Vera je res odnošaj človeka do Boga, ne odnošaj do kakšne organizacije, ki ga ima v programu tako, kakor ima druga v programu dosego gospodarskih ciljev. Toda to notranje dogajanje ostane mrtva domišljija, če se vsebinsko ne uveljavlja napram bitjem, ki so ustvarjena po božji podobi. Ravno zato, ker je vsak človek zase podoba Onega, ki ga je bil storil, ne sme nihče postopati z drugim človekom tako, da bi grešil nad Stvarnikom.

O Stvarniku pa je znano, da je popolnost vseh popolnosti. Tudi najvernejši človek se nikoli ne more povzpeti do vsaj približne popolnosti. Vsakemu pa je dano, stremeti k nji, in v tem je zapopaden ves smisel vere vanj.

Zaradi svoje popolnosti je Bog nadvse moder, dober, pravičen, ki tudi pri ljudeh vse dobro nagrada, a vse slabo pokazni. Verovtvi se pravi, posnemati Boga, hrepeneti po popolnosti in jih oživljati povsod, kjer se le prilika poda. Tako so razumeli vero veliki duhovni tega sveta in takšno notranjo podobo ji je dal Jezus Kristus, ki s svojim Vstajenjem od smrti predstavlja neminljivost vere.

NARODI MED SEBOJ

Pred našimi očmi so se spet začeli pohodi naroda nad narod. Noč in dan prepevajo bojno pesem, groze si s pokončanjem. Pred njim gre suženjstvo ki ob živem telesu ubija duha. Naši predniki, odkar so nam znani, so doživljali enake ure, dneve, leta in življenja. Ni rodu, ki bi si svojih obupal bogato ne oškropil s človeško krvjo.

Deveto stoletje je zaneslo krščanstvo v skoro vso Evropo. Obraza ji ni spremenilo vse do današnjih dni. Streznenje od strašnega početja prihaja le v hipih in za hipe. Kljub vsem kulturam je človeštvo prikovano na potrebo medsebojnega uničevanja. Neprestano potiska v hrib skalo, ki nikoli ne more do vrha. In ki nikoli ne sme obstati na dnu. Ta skala je želja po človečnosti, moč pa, ki jo dela pretežko za ramena človeštva, je slabost njegovega mesa.

LJUDJE MED SEBOJ

Mnogo je lepih nauk. Mnogo dobrih učnikov. Mnogo poslušalcev, nadvse dosti izpolnjevalcev vnanjih predpisov. Toda v kom izmed njih je resnica? Stopi h komur že, ali ti ne bo v kratkem, odkrito, da ni moder, da ni pravičen, da ni dober? Vse te stvari so breme za človeka, tako, da ga le močen prenaša. A močnih je malo. Slabiči pa imajo vedno potrebo po videzu močnih in zato navzven jemljejo njih podobe.

Med ljudmi ni resnice. Namesto kruha ti dajejo kamen, srca so jim zrastle s škorpijoni zlobe, mržnje, nevoščljivosti. Zelo hudobije je tihi bog njihovih duš. To želo je zakrito z vablivo rušo navidezne prijaznosti in dobrohotnosti. Velikokrat in vse bolj pa se tudi to skrivanje sprevrtača v surovo odkritost. Sram, stopiti z golo grdo dušo pred svet, popušča. Javno se dela razlika med ljudmi. Eni so še podoba Boga, drugi po volji drugih niso. Kakor da bi bil Bog komu iz ljudi podelil pravico, drugim prerokati njihov izvir! Kadar so množicam dani taki spredniki — ali je čudno, če je Bog med njimi samo še mrtva senca in plašč temnih izgovorov za vsa slaba, do neba kričeča dela?

PRAZNOVANJA

Pravico praznovati Vstajenje ima samo ta, ki je zanj pripravljen. Pripraviti pa se ne moreš s hinavskim zavijanjem očesa, kazoč na sosedu, glej jaz nisem tak kakor je on, a nimaš volje stremeti po popolnosti. Resničen praznik Vstajenja je samo oni, ki mu je spoznanje in hotenje dobrega pa pravičnega vrhovna zapoved. Ni odločilna zunanja stran, o vsem sodnik so dela. Vstajenje je praznik obnavljanja obljube, biti človek do človeka. Ni to praznik novih oblačil, obilnih jedil in razveseljevanj. Kdor praznik drugače umeva, ne nosi Boga v srcu. —

LJUDJE IN NARODI

Ne bi toliko strašnih dni prihajalo na skupine človeštva, če bi vsi posamezniki bili pošteni, pravični, dobri. Narodi trpe, ker imajo med seboj poedince, ki niso taki. Trpe tembolj, čim več imajo taki poedinci besede. Ti posamezniki zapeljujejo zaradi svojih koristi množice do dejanj, kjer ni priznavanja človeka. Le notranji prepoved človeštva more streti moč njihovih pesti, le ta more Kristusovi Veliki noči dati polno vsebino, kakor jo daje narava vsako leto svoji novi rasti.

Dokler bodo le besede o Bogu, a ne bo dejanj, naj se ne misli, da so praznovanja kaj drugega kot dnevi, ob katerih se še bolj pozablja nanj in Njegovo Vstajenje. —

Velikonočna tajna - daritvena misel

Skrivnost boga-človeka, ki sam sebe žrtvuje za spravo med človeštvom in njegovim večnim Izvorom, je najveličastnejša tajna krščanstva in vse krščanske kulture sploh. Saj je vprav ta daritvena ideja tisti večno neusahljivi studenec, iz katerega črpa človek sposobnost za plemenito, poduhovljeno gledanje na sebe in na svet okrog sebe. Prav v tej daritveni ideji korenini — ali bi vsaj moral koreniniti človekov socialni čut, njegova ljubezen do bližnjega in pripravljenost, podrediti svoje osebne koristi blaginji skupnosti.

Kakor pa je vedno usoda velikih in res plemenitih misli taka, da le polagoma prodirajo v človeška srca, se godi tudi s krščansko daritveno idejo. Nič ne pretiravamo, ako trdimo, da je v teku tisočletij postala tako zabrisana in v vsakdanjem resničnem življenju tolikanj popačena, da je skoraj ni mogoče več najti. Nočemo zanikavati posameznih svetlih izjem, ali vprav okolnost, da so to izjeme, potrjujejo upravičenost naše trditve.

Kaj vse je človek tekom dveh tisočletij napravil iz te ideje! Blatil jo je na stotero načinov, jo z besedo oznanjal in poveličeval, z dejanji pa naravnost zatiral in sramotno teptal. Dolga doba človeške zgodovine preko inkvizicije

v najnovejši čas je žalostno izpričevalo človekove duhovne siromašchine in njegove pošastno dvolične nature.

Bodi kakorkoli, mi vemo in verujemo, da je v naravni red položen večni zakon, po katerem, se vsaka krivica maščuje. Zato tudi vzlic sedanjim sencam ne izgublamo vere v življenje, ampak se je oklepamo s toliko večjim žarom. Prepričani smo, da bo nekoč zmagal božji svet v človeku, ko bo človek človeku

res brat, a ne zver. Verujemo v čas, ko ne bo ljudje iskali boga ne v templju ne na gori, ampak v duhu in resnici, kakor je napovedal Krist.

Tedaj bomo res občutili z vso dušo veliko noč, tedaj bomo spoznali sonce sreče, pravice in resnice, tedaj bo daritvena misel božjega poslanstva v človeku postala istina. In šele ta istina bo razumsko bitje, ki mu pravimo človek, dvignila na človečansko višino in ga povišala v resničnega — človeka.

**ČITAJTE IN NAROČAJTE
„KMETSKI LIST“!**

Konec rusko-finske vojne

Kakor hitro je bil lani jeseni dosežen sporazum med Rusijo in Nemčijo, so se jeli do-

godki v evropski politiki razvijati z neverjetno naglico. Vzporedno z nemškim pohodom na Poljsko si je Rusija s posebnimi pogodbami podredila baltske države, Litvo, Letonsko in Estonsko, za njimi pa je prišla na vrsto Finska.

Medtem ko so vse tri baltske države brez hujših pretresov sprejele ruske predloge in ugodile ruskim željam, med Rusijo in Finsko nikakor ni moglo priti do sporazuma. Dolgotrajna in večkrat prekinjena pogajanja med obema državama so ostala brezuspešna, nakar so Rusi pred dobrimi štirimi meseci brez vojne napovedi nastopili z orožjem proti Finski.

Finska je bila proti Rusiji zavarovana s posebnim modernim trdnjavnim pasom, tako zvano Mannerheimovo črto, ki je bila zgrajena po vzorcu francoske Maginotove črte. Do izbruha te vojne so smatrali take utrdbe za nepremagljive. Morda je bil tudi to eden izmed vzrokov, da so se Finci postavili Rusom z orožjem v roki po robu.

Priznati je treba, da se je ta mali narod boril neverjetno junaško. Finci so pokazali toliko ljubezni do domovine, discipline, požrtvovalnosti in spoštovanja vrednega junaštva, da jih danes opravičeno občuduje ves svet. Toda vse njihovo junaštvo je bilo zaman, vse velikanske žrtve niso mogle ukrotiti premoči nasprotnika. Sicer so mnoge države sklenile pomagati Finski in jo podpirati, v praksi pa se je izkazalo, da je bilo vse to bolj izraz simpatij, kakor pa dejanska pomoč.

Bilo je mnogo govorjenja, sej in konferenc, v bistvu pa je Finska v tej zares neenaki borbi ostala sama. Prišlo je na pomoč nekaj stotin prostovoljcev iz raznih držav, Švedska je priskočila na pomoč z orožjem, zavezniki — Anglija in Francija — pa so poslali glavne količine orožja, ko je bilo že prepozno.

Pogajanja med Nemčijo in Vatikanom

Odnosaji med Nemčijo in Vatikanom niso dobri. Svojčas sklenjenega konkordata, ki ga je napravil nemški narodni socializem z Vatikanom, se v Nemčiji niso držali. Vrstile so se konfiskacije cerkvenega premoženja, aretacije uporniških duhovnikov in tudi siceršnje neprilike katoliški cerkvi v Nemčiji.

Ob priliki prvega obiska kanclerja Hitlerja v Rimu ni prišlo do obiska Vatikanu. Za časa bivanja nemškega Führerja v Rimu je odpotoval papež v svoje letno bivališče ob morju.

Tembolj pa je sedaj zbudil pozornost obisk nemškega zunanjega ministra Ribbentropa v Vatikanu in brzoglavna čestitka Hitlerja papežu ob priliki njegove obletnice ustoličenja.

Švicarsko časopisje javlja, da se vrše med Nemčijo in Vatikanom pogajanja za sklenitev novega konkordata. Vatikan si prizadeva, da bi dosegel svobodo bogočastja tako v Nemčiji kakor tudi na Poljskem in Češko-moravskem protektoratu.

Približna nova rusko-finska meja

Z leve na desno: Angleški vojni minister Oliver Stanley in genera Gort na za padnem bojišču. — Nemška podmornica doma — Angleški vojni pilot spušen med poletom nad nemškimi ozemljem letake — Takole je izgledal dimnik na angleški križarki »Exeter« neposredno po bitki pri La Plati

Svet je z napetostjo sledil borbam. Poleg vprašanja Finske in Rusije je šlo opazovalcem tudi za vprašanje, ako so moderne utrdbene črte res nezavzetne.

Nekaj časa je kazalo, da bo praksa krvave borbe na zadnje vprašanje odgovorila pritrdilno. Ruski napadi so bili zaporedno krvavo odbiti in je ruska vojska utrpela velike človeške in materialne izgube. Izkazalo pa se je, da številna premoč premaga tudi najhujše ovire. Ker je zavezniška pomoč izostala, so morali Finci končno kloniti, ako niso hoteli popolnoma uničiti sami sebe.

Zavezniški so sicer res obljubili pomoč, toda Švedska in Norveška sta odrekli preko svojega ozemlja prehod četam, ki naj bi jih bili zavezniški poslali na pomoč Finski. Hoteli sta na vsak način ohraniti svojo nevtralnost, a dovoljenje za prehod tujih čet bi pomenilo kršenje nevtralnosti in bi lahko napotilo Nemčijo, da bi na Skandinaviji posegla vmes. To pa bi pomenilo za obe skandinavske državi vojno, ki je niti vladi niti naroda ne želita.

Spričo takega položaja so se Finci odločili za časten mir. Po zlomu Mannerheimove linije so se zato že 7. marca začela med Finci in Rusi v Moskvi mirovna pogajanja, a 12. marca je bila tamkaj podpisana tale

MIROVNA POGODBA

1. Sovražnosti med Sovjetsko Rusijo in Finsko takoj prenehajo v skladu z določili protokola.

2. Ker je potrebno potegniti mejo med obema državama na novih linijah, se izroči ozemlju Sovjetske unije vsa Karelijska ožina z mestom Viborgom, Viborskim zalivom z vsemi otoki, zapadna in severna obala Ladoškega jezera z mesti Keksholm in Sortavala; nadalje nekaj otokov v Finskem zalivu in ozemlje v Kareliji, vzhodno od inije, določene v protokolu, skupno z mestom Kuolanjärvi. Isto tako izroči Finska Sovjetski uniji polotoka Ribačji in Srednji v skladu s priloženim zemljevidom. Za določitev podrobnosti bo z obeh strani sestavljena komisija obojestranskih zastopnikov. Ta komisija mora biti sestavljena v teku 10 dni po podpisu pogodbe.

3. Obe podpisnici se obvezujeta, da se bosta vzdržala vsakega napada na drugo in ne bosta sklenili nobene zveze s tretjimi državami, ki bi bila naperjena proti eni izmed njiju.

4. Finska republika pristane, da za dobo 30 let proti letnemu plačilu 8 milijonov finskih mark da Sovjetski uniji v najem mesto Hangö in morje ter ozemlje okoli Hangöja v območju 5 milj proti vzhodu in jugu ter 3 milje proti severu in zapadu, kakor tudi nekaj otokov v okolici, v skladu s karto. Sovjetska Rusija ima pravico, da na tem ozemlju ustanovi svoje mornariško oporišče, ki ima namen, da prepreči vsak napad proti Finskemu zalivu. Za za-

ščito tega ozemlja ima pravico, da vzdržuje na svoje stroške tam kopno in letalsko oboroženo silo v jakosti, ki jo smatra za potrebno. Finska se obvezuje, da v 10 dneh po podpisu pogodbe umakne iz Hangöja svoje čete in upravne oblasti ter ozemlje izroči v upravo Sovjetske Rusije.

5. Sovjetska Rusija pristane, da umakne svoje čete iz Pečenge v skladu s prostovoljnim pristankom, ki ga je dala v mirovni pogodbi leta 1920. Finska pa se v skladu s pogodbo iz leta 1920 obveže, da v arktičnih vodah ne bo imela nobenih mornariških ali drugih oboroženih edinic, razen patrolne ladje z manj nego 100 ton, ki jih ima lahko brez omejitve številna. Tudi ne sme imeti več nego 15 patrolnih ladij, vsako z do 400 ton nosilnosti. Kakor je bilo določeno že v pogodbi leta 1920, ne sme vzdrževati Finska ob arktični obali podmornic ali oboroženih letal, enako tudi ne luk vojne mornarice, mornariških oporišč ali skladišč v večjem obsegu nego so potrebne za dovoljene ladje.

6. Kakor določa že pogodba iz leta 1920, imajo Sovjetska Rusija in njeni državljanji pravico, da preko ozemlja pri Pečengju potujejo v Norveško in nazaj brez ovir. Isto tako sme Sovjetska unija ustanoviti v Pečengju svoj konzulat. Prehod v Norveško in nazaj preko tega ozemlja mora biti izvzet od vsake kontrole, razen one, ki je potrebna za regulacijo tranzitnega prometa. Sovjetska unija za ta prehod ne plača carinskih pristojbin. Prehod se vrši samo v smislu določil za mednarodni promet. Sovjetski državljanji, ki gredo skozi ozemlje, imajo pravico to storiti na podlagi sovjetskega potnega lista. Sovjetska letala smejo vzdrževati redno civilno letalsko zvezo med Sovjetsko Rusijo in Norveško skozi Pečengo, toda z varovanjem vseh običajnih mednarodnih določb.

7. Finska vlada mora dovoliti pravico za prost promet med sovjetsko Rusijo in Šved-

sko. V to svrhu se obvezujeta obe državi, da zgradijo po zmožnosti v teku leta 1940 novo železnico med Kandalaško in Kemijärviem in sicer tako, da prevzame vsaka od obeh držav gradnjo na svojem ozemlju.

8. Gospodarski odnosi med obema državama bode obnovljeni takoj, ko stopi v veljavo mirovna pogodba. Pričela se bodo nato pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe.

9. Mirovna pogodba stopi v veljavo takoj po podpisu. Podvržena je izmeni ratifikacijskih listin, ki se mora izvršiti v teku treh dni v Moskvi. Pogodba je sestavljena v dveh originalih, katerih vsak ima ruski, finski in švedski tekst.

Hkratu z mirovno pogodbo je bil podpisan tudi poseben protokol o ustavitvi sovražnosti. Medtem so bile sovražnosti že ustavljene. Finski parlament je pogodbo ratificiral (potrdil) in določeni sta tudi že obe komisiji za novo razmejitev.

Finsko je stala ta tako kratkotrajna vojna v naši valuti 15 milijard dinarjev, to se pravi, da je dežela za dolgo dobo osirotela.

Rusijo je seveda stala vojna še neprimereno več, toda dosegla je svoj cilj: prost izhod v Severno morje in dalje preko Narvicka na Atlantski ocean, kar je bila že želja carja Petra Velikega in njegov življenjski sen.

Kako se bodo razvijala na tem vročem severnem ozemlju dogodki dalje, bo pokazala bodočnost. Po sedanjem položaju vsekakor pomeni poraz Fincev udarec za zaveznike. Pri tem pa je treba naglasiti, da je bila kapitulacija Finske vseskozi častna in z njo herojstvo finskega naroda ni prav nič zmanjšano, kar priznavajo tudi Rusi sami. Vsekakor se pa zdi, da s tem dogodkom še niso na severu razščiščena vsa sporna vprašanja med velesilami in bo treba počakati, kako se bo tam v zvezi z ostali miproblemi nadalje razvijal položaj.

Doma in drugod

ZAKON O VOLITVAH

NARODNIH POSLANCEV

Novi volilni zakon za narodno skupščino je bil objavljen v »Službenih novinah« pretekli petek in stopil v veljavo.

Glavne določbe volilnega zakona smo objavili že tedaj, ko se je vršila v vladi o njem razprava. Končno besedilo vsebuje nekatere spremembe, ki jih je vlada vnesla v prvotni načrt.

Glavne določbe volilnega zakona so naslednje: Volitve so tajne s kroglicami. Mandati se razdelijo sorazmerno po številu oddanih glasov na posamezne kandidatne liste.

Kandidatne liste so državne in okrožne. Dr-

žavno listo lahko vloži samo stranka ali koalicija strank, ki je vložila okrožne kandidatne liste v najmanj 15. okrožjih, potrjene pa bodo samo one okrožne liste, ki so vezane na kako državno listo, tako da so okrožne liste brez državne liste nemogoče. Vložiti se more več državnih list z istim nazivom politične skupine ali koalicij takih skupin.

Okrožna lista se mora predložiti najmanj 20 dni pred volitvami okrožnemu sodišču na sedežu volilnega okrožja. Listo mora podpisati najmanj 100 volilnih upravičencev iz dotičnega okrožja. Podpise mora overiti sresko sodišče, ni pa treba, da bi bili vsi podpisi na istem listu ali overjeni od istega sreskega sodišča. Na čelo li-

Levo: Ostanki nemške oklopne križarke »Admiral Graf von Spee« Ladja deloma štrli iz vode. Te razbitine je Nemčija sedaj prodala južnoameriškim zbiralcem starega železa — Desno: Z orjaškimi grebali kopljeje Nemci na zapadnem bojišču pasti za tanke in jarke za vojake.

ste se napiše naziv politične stranke ali koalicije, ki mora biti enak kakor naziv državne liste. Lista mora imeti nosilca liste in kandidata za vsak srez v okrožju. Nosilec liste nima namestnika, sreski kandidati pa jih morajo imeti. Nosilec liste ne more biti obenem sreski kandidat v istem okrožju, pač pa lahko ostali kandidati kandidirajo v dveh srezih, pri čemer imajo lahko v vsakem srezu drugega namestnika. Ista oseba more biti označena kot nosilec, sreski kandidat ali namestnik v največ treh okrožnih listah. Pač pa je poleg tega lahko še nosilec državne liste.

Ista stranka ali koalicija strank lahko vloži dve okrožni listi za ist okrožje. Na okrožni listi sta lahko za vsak srez po dva kandidata.

Mesta Beograd, Zagreb in Ljubljana, ki tvorijo volilna okrožja za sebe, seveda nimajo sreskih kandidatov. Za nosilca liste se smatra prvi na listi navedeni kandidat.

Volišča bodo odredila v bodoče sreska sodišča, predsednike volilnih odborov pa okrožna sodišča. Predsedniki se imajo prvenstveno imenovati iz vrst sodnikov in drugih pravnikov, če je teh premalo, pa tudi iz vrst absolventov drugih fakultet in pa iz vrst učiteljstva. Vsak sreski kandidat more prijaviti sreskemu sodišču za vsako volišče po enega svojega predstavnika in njegovega namestnika.

VAŽNI POLITIČNI DOGODKI PRETEKLEGA TEDNA

Jugoslovenska nacionalna stranka je že pred mesecem dni izročila radikalski in demokratski stranki predlog za čim ožjo povezanost vseh opozicijskih strank in političnih skupin. Opozicija naj bi odredila svoje stališče do sporazuma in do vseh onih vprašanj, ki jih je sporazum sprožil in ki čakajo že nad pol leta na rešitev. Davidovičeva smrt in druge okoliščine so zavleklo razgovore o predlogu Jugoslov. nac. stranke. To priliko je izkoristila JRZ, ki se je na vse pretege trudila, da bi se združila z radikalno stranko. Vsi njeni naporji so ostali brezuspešni. Glavni radikalski odbor je vse predloge JRZ za kakršnokoli skupno delo odklonil. JRZ se je po tem neuspehu trudila, da

bi pojačala srbijansko stran v vladini koaliciji s pritegnitvijo demokratov. Tudi ta je končno propadel. Na vse zadnje se je JRZ obrnila na JNS in ji ponudila sodelovanje. Kakor ostali dve opozicijski stranki, je tudi JNS ponudbo odklonila.

Pretekli teden se je vršila skupna konferenca vseh treh opozicijskih strank, na kateri se je razpravljalo o svoječasnem predlogu Jugoslovenske nacionalne stranke.

Na tej konferenci je prišlo do sklepa, da nobena od sodelujočih strank ne bo delala nobenih kombinacij na svojo roko. Vse tri stranke, JNS, radikalna in demokratska se povežejo v skupen opozicijski blok, ki bo vodil aktivistično politiko in postavil skupne in enotne kandidatne liste pri bodočih državnobornih volitvah. Opozicijski blok računa s sporazumom od 26. avg. 1939. kot gotovim dejstvom in bo na tej osnovi vodil nadaljno politiko naše države.

K ustanovljenem opozicijskem bloku bodo povabljeni tudi druge politične skupine, zlasti socialistična stranka. Ustanovitev opozicijskega bloka s skupnim političnim načrtom je brez dvoma največji politični dogodek zadnjega časa v naši notranji politiki. Razbite opozicijske vrste se organizirajo, njihovi pogledi

na pereča politična vprašanja se oblikujejo in tako postaja opozicija edina prava in resnična predstavnic naroda, ki je sposobna rešiti tako zelo zaostrena notranja politična vprašanja.

Združitev velikih političnih strank v močan in enoten opozicijski blok bo imel nedvomno dobre posledice za celokupno naše politično življenje po celi državi. Ze več kot pol leta se postavljajo na deželi zahteve po skupnosti in enotnosti opozicije. Najodločnejši so bili taki glasovi iz Bosne in Hercegovine. Prav tako je bila vsa slovenska napredna javnost enodušna v tej zahtevi.

KDAJ BODO VOLITVE

Volilni zakon za narodno skupščino je stopil v veljavo. Nastane vprašanje, kdaj bodo razpisane volitve? Nekateri menijo, da se bodo vršile volitve zgodaj spomladi, predno se bo pričelo delo na polju. Take govornice so zelo malo verjetne. Kajti poleg volilnega zakona, ki naj pomeni prvi korak v politično svobodo, sta potrebna še druga dva zakona, ki nista nič manj važna kakor prvi. To sta zakon o političnih strankah in zborovanjih ter zakon o svobodnem tisku. Svoboda govora, svoboda tiska in svoboda zborovanja so pogoj za demokracijo. Vse to je potrebno za resnično svobodo in demokracijo.

F. Skowronek:

11

Grbulja

Mazurska povest

Pri Rostkovih je ostalo vse po starem. Tudi iz ženitve z gosposko veleposestniško hčerjo ni bilo nič. Kakor so govorili, je bil Ludvik izvedel, da dekle nikakor ni tako poštena kakor se je zdelo. Nato ji je takoj vrnil sliko, ki jo je bil dobil poklonjeno že ob prvem srečanju. Ljudje so menili, da bo zdaj sit snubljenja in bo ostal samec. V tem primeru pa je treba kake res sposobne ženske za gospodinjo v hiši.

V februarju je prejela Grbulja s sodišča neko pisanje, ki jo je bilo iskalo že več ko teden dni. Vsebovalo je poziv, naj pride v »zapuščinski zadevi Marije Kianka, rojene Motek«, k zaslišanju. Koj drugega dne se je odpeljala v mesto. Gospod sodnik ji je iz kope aktov nekaj prečital, česar niti ni prav razumela, in ji je nato pojasnil, da gre za zapuščino po poli sestre njenega očeta, ki se je bila pred več leti z možem izselila v Berlin in je tam imela trgovino z zelenjavo. Zakonca sta pomrla brez otrok in je sedaj ona edina dedinja. Zapuščina ni velika. Sicer je še nekaj terjatev in tudi pohištvo bi nekaj vrglo, toda iz tega bi bilo najprej treba plačati dolgove. Zato je sploh dvomljivo, ako bo iz vsega kaj mogoče izbiti zanjo. Zato naj se sedaj izjavi, če hoče prevzeti dediščino.

Grbulja si je izprosila nekaj časa za pre-

mislek in se je odpeljala v Zdorovo. Ko je pri kmetu stopila v hišo in so vsi polni pričakovanja pogledali, tedaj je v njej zopet prevladala stara razigranost. S čisto resnim obrazom je izjavila, da ji je teta zapustila deset tisoč tolarjev. O tem ni nihče dvomil. Od hiše do hiše je šla novica, da je grbasta šivilja sedaj bogata dekle. Ze tri dni zatem je prišla iz mesta posredovalka za službe, ki si je hotela zaslužiti nekaj mešetnine, in ji je naštel cel ducat mladih moških, ki bi se radi ženili, češ da bi jo vsak izmed njih rad vzel za ženo. Ne dolgo zatem je prišlo pismo od Avguste Komosove ki ji je iz srca voščila srečo. »Zdaj boš, draga prijateljica, tudi našla srečo, ki jo zaslužiš. Menim namreč moža, ki ga imaš v srcu že davno rada. Opazila sem pač bila, da si mu bila naklonjena, in če mi je kaj pomagalo preboleti te težke dni, je bila misel, da ti nisem več v napotje Zdaj me snubi dober človek, neki tukajšen orožnik, pa mislim, da ga bom vzela. Ako ne bi imela malo dote, me nemara sploh ne bi pogledal, toda ali naj človek spričo tega leže in umre ali se kisa ko zarjavela devica? Mislim, da bova lahko čisto srečno živela skupaj.«

Loviza je čitala pismo v svoji izbici in pretakala gorke solze nad njim. Da, zdaj bi res utegnil priti, ker ga bo mikal denar — ki ga ni. Za trenutek se ji je vzdramila misel, ob kakršni se je morala vzlic potrtosti nasmehniti. Ako bi Ludviku zamočala, da z dediščino vse skupaj ni nič. Saj je vendar ne bo najprej vprašal, če in koliko je podedovala. Torej bi bila njegova krivda, ako bi po poroki

doživel razočaranje. Ali pa ni sama spustila te pravljice v svet?

Štirinajst dni je minilo, toda Ludvika ni bilo. Grbulja ni prav vedela, ali je tega žalostna ali vesela. Ali ga ni, ker mu je mučno, ali pa zato ne, ker je vzlic denarju ne mara. Zadržna misel ji je skoraj razglodala srce. Torej ne samo, da mu zanjo ni nič, ampak mu je celo tako zoprna, da ga niti kup denarja ne privabi k njej.

Vendar je bila zdaj kljub svoji prebrisnosti na napačni sledi. Ludvika je bilo samega sebe sram. Ko je bila Grbulja odšla, ga je oče strahovito oštel in mu več ko enkrat zabrusil v obraz, da je tepec. In prav je imel. Koder je hodil in kjer je bil, mu je manjkalo Grbulje. Kako pogosto je zvečer z dolgo pipo posedal pri njej in zamišljeno gledal, kako so njeni izvežbani prsti sukali šivanko. O vsem se je lahko pomenil z njo. In kako je bila jedokusna, kadar je kuhala ona! In za prav nič se mu ni bilo treba brigati. Vse gospodinjstvo je šlo kakor po vrvi. Zdaj mora zopet od zore do mraka povsod biti sam zraven; kajti ženska, ki jo je najel za gospodinjo, ni niti malo zanesljiva.

Ze prvi teden po Grbuljinem odhodu bi se bil najrajši odpravil na pot in odšel po Lovizo. Ko bi bil vsaj res storil tako! Zdaj bo seveda morala misliti, da prihaja samo zavoljo denarja. In ali bi ga sedaj sploh še vzela? Nemara si je ženska iz Ivanjega že zdavnaj zaslužila mešetnino in ji nasnubila kakega trgovca ali uradnika!

(Dalje)

Novega zakona o tisku še nimamo. Prav tako še nimamo novega zakona o svobodnem govoru in političnih strankah. Dokler pa teh ni, ne more biti svobodnih volitev, kar se je hotelo z novim volilnim zakonom doseči. Zato ni izgleda, da bi se volitve v kratkem vršile.

DR. ALBERT KRAMER

glavni tajnik JNS je pretekli teden obiskal v Beogradu podpredsednika vlade g. dr. Vladimira Mačka in se z njim dolgo razgovarjal.

ZBOROVANJE JUGOSLOV. NACIONALNE STRANKE

Sestanki in občni zbori organizacije Jugoslov. nac. stranke so se vršile v Litiji, kjer je poročal tov. Andrej Uršič, v Stični, kjer je poročal tov. Ivan Pucelj in v Škofji Loki, kjer sta poročala Milan Mravlje in Uršič Andrej.

■ **Spopad med Rusi in Japonci.** Na otoku Sahalinu, ki je do polovice v posesti sovjetske Rusije, druga južna polovica pa Japonske, je prišlo pretekli teden do spopada med obmejnimi stražami. Med hudim streljanjem sta bila ubita dva japonska vojaka. Japonska vlada je vložila v Moskvi protest in zahtevala odškodnino za storjeno škodo.

■ **Čehoslovaški poslanik v Moskvi** dr. Fierlinger, ki je bival dalj časa v Londonu in se tam razgovarjal z dr. Benešem, se je vrnil v Moskvo. Smatra se, da so s tem ovržene vesti, ki trdijo, da je bilo čehoslovaško poslanstvo v Moskvi ustavljeno po sklenitvi nenapadne pogodbe med Nemčijo in Rusijo.

■ **Duhovniki v francoski vojski.** V francoski vojski služijo kot narodni vojaki s puško v roki in v prvih vrstah na fronti in kot oficirji 17.077 duhovnikov. Duhovniško službo kot vojni kurati jih opravlja 420. Tu moramo govoriti o resničnem patriotizmu in nacionalizmu duhovščine, ki je pripravljena žrtvovati svoje življenje za narodno svobodo in državno neodvisnost. Ob tej priliki se spominjamo na avstrijske čase, ko so največji »patrijotje« pobegnili v semenišča, kjer so bili na varnem pred voja-

ško suknjo, sicer so pa imeli polna usta navdušujočih besed za domovino itd

Dopisi

Št. Vid nad Ljubljano

V ponedeljek, dne 15. t. m. smo spremili na zadnji poti daleč naokoli znanega in spoštovanega posestnika in gostilničarja gospoda Antona Struklja s Trate. Rodil se je pokojnik na Pržanu, v znani Jesharjevi hiši. Pred štiridesetimi leti je prevzel od svoje tete obširno Žibertovo posestvo na Trati. S svojim znanjem, ki si ga je pridobil v svetu, in s svojo pridnostjo je izboljšal in postavil domačijo na zavidljivo višino.

Idealen orač pa je bil tudi v našem javnem življenju. 1891 l. ga vidimo med ustanovitelji Kmetijske podružnice, katera ga je ob svoji 40-letnici imenovala svojim častnim članom. Bil je dolgo vrsto let njen predsednik, član pa do svoje smrti. Tudi med ustanovitelji Kmetijsko gospodarske zadruge ga vidimo, katere predsednik je bil skozi dolgo dobo let, a član pa do svoje prezgodnje smrti.

Bodi možu dela, napredka in poštenja ohranjen svetel spomin, preostalim pa naše sožalje.

Vizmarje

V soboto dne 16. t. m. je slavil gospod Jože Gostinčar, bivši narodni poslanec in minister v krogu svojih prijateljev in sodelavcev svoj 80 letni jubilej.

Pevci so slavljenju zapeli par prigradnih pesmi, okrog njegovega doma pa se je zbrala vsa vas in mnogo Ljubljančanov. Idealnemu borcu za pravice našega malega človeka, možu katerega značaj je tudi v današnji razrvani dobi, kljub raznim težkim, večkrat podlim a vselej neosnovanim napadom njegovih bivših somišljenikov, ostal čist in neomajen, kličemo Vizmarci:

Še na mnoga srečna leta!

VELIKONOČNA VOŠČILA

Slovenski kmečki fantje, vojaki, služeči pri pešadij kraljeve garde želijo prav iz srca vsem

domačim znancem kmečkim fantom in dekletom vesele Velikonočne praznike: Andrej Šilc, Andrej Ule, Zirovnica; Ludvik Svet, Dolenja vas; Feliks Truden, Nadlesk; Vinko Mlakar, Viševke; Franc Bavdek, Gračež; Jože Mehle, Plešivica; Alojz Zupančič, Zužemberk; Anton Pečjak, Gradenc; Anton Zupančič, Brezje; Jakob Rašnik, Dolenja vas; Roman Mavčnik, Sv. Lovrenc na Pohorju; Hinko Laznik, Ruše; Franc Burger, Cer. Dobrava; Alojz Marjetič, Dobrava; Franc Bezjak, Veljika nedelja; Stanislav Petek, Nego-va vas; Martin Senegačnik, Ilovar; Maks Rozin, Sv. Lenart v Slovenskih goricah; Janko Meglič Ptuj; Alojz Brulc, Hrušica; Ignac Šegula, Tacinje; Franc Štrubel, Zdenška vas; Franc Mlakar, Ravno brdo; Anton Podbregar, Črni vrh; Franc Perše, Sovjak; Adolf Kotnik, Suhi potok; Karel Kranec, Sv. Jakob v Slov. goricah; Franc Sačer, Gajovci; Alojz Kluns, Boštjan; Miha Orehek, Zeje; Janez Kern, Škocjan; Stanislav Bohinc, Planinska vas; Janez Fekunje, Cerovec; Franc Perše, Sv. Jurij pri Ščavnici; Jože Menart, Velika loka; Anton Končan, Butanjava; Janez Golčič, Škofja Loka; Jože Miklič, Cesta; Jože Grandovec, Kopolje; Janez Tekavčič, Struge; Franc Mrgole, Telče; Ivan Šprah, Vinko kumand, Limbuš; Rudolf Tacer, Dravograd; Alojz Valent, Slov. Bistrica.

Vesele Velikonočne praznike želi vsem svojim tovarišem in tovarišicam ter prijateljem in somišljenikom kmetijskega pokreta Franc Tavčar, (Šmartno ob Savi), dijak šole za rezervne pešadijske oficirje.

DIVJEGA ZAJCA SE NAJ PROGLASI ZA NEZAŠČITENEGA

Preteklo soboto se je vršila seja glavnega odbora Kmetijske družbe v Ljubljani. Med drugimi važnimi gospodarskimi vprašanji, ki se tičejo slovenskega kmeta, so odborniki razpravljali tudi o silni škodi, ki jo je letos povzročil divji zajec na sadnem drevju. Enodušno je bila sprejeta zahteva, da se naj zajca izvzame iz zaščite po lovskem zakonu in ga proglasi za škodljivca, ki ga sme vsak kmet kakorkoli pokončati. V ljubljanski okolici je napravil posebno ob-

Ivan Nemeč:

(Se nadaljuje)

Od Plevlja do Čajniča

Pot se je nadaljevala proti gotovuški občinski hiši, z vasi pa so se nenadoma po ozki stezi spustile vaške ovce in druga za drugo drvele v dolgi rumeno-beli črti v dolino. Čudna je bila ta ovčja procesija; belo-rumena črta med belim snegom, cingljajoči zvonček, ki je nekam tužno pel v ostri burji — vse je nudilo neko posebno sliko sibirskemu zimski. Nobena ovčica ni stopila v sneg s skromne steze, vse so v nekem zakonitem redu prihajale druga za drugo do nekega grmičevja v dolinici, da se napasejo sredi sibirskega mraza zmrzlih vejic.

Na desnici sem na nekem drugem grebenu opazil nekaj šop borovih dreves, prva drevesa po 15 km hoji, zato sem vprašal vodnika, kdo je ta drevesa nasadil?

Beg Bajrovič, mi odgovarja vodnik, kmalu nato pa za drevesi opazim neko zidovje, ki spominja na trdnjavo iz turške dobe. Vodnik mi je nato pojasnil, da je svojčas Beg Bajrovič imel v svoji lasti vse Plevlje in okrog 25 km zemlje okrog Plevlja; danes živita v Plevlju samo dva potomca Bega Bajroviča, zidovje iznad Gotovruše pa priča o minljivi slavi nasilne turške oblasti. Kmalu nato se je naša karavana spustila pri občinski hiši v planinsko dolino, daleč tja v redki megli pa smo zazrli valujoče grebene poraščene s krčljivo in redko hrastovino. Le nekatera drevesa so postala nekoliko večja, vse drugo pa je zgrbljeno viselo pod težo snega. Pot je zavila na desno, ozka in stopničasta, ki me je vsak trenutek

vrgla v sneg. Bel ko mlinar sem lezel iz snežene kopelji in zopet korak za korakom sledil drobnima konjičema, vodiču in tovarišu Miku, ki je tudi opustil jezo in odmerjeno dvigal noge po slabo shojeni poti. Spodaj v kotlini je burja ponehala. Otrplo lice sem pretrljal s toplimi rokami, zajel z vsemi pljuči sveži oster zrak, nato pa sem zažvignjal pristno do-

Čajniče s Cicelj planino, ki jo pokrivajo lepi gozdovi.

mačo pesem. Tudi Miko je žvižgal neko bosansko popevko, vodnik pa je dobre volje poganjaj konja. Po kakšnih 18 kilometrih hoje smo prispeli zopet do neke vasi; skromne kočice so bile skoraj popolnoma skrite v snegu, pot pa je nenadoma prenehala. Za vasjo se je razprostirala široka planjava, od severne strani pa je zopet zapihala ostra burja, nosila snežne oblake in pela svojo zimsko pesem. Jahalni konj se je z Mikom vred pogreznil v sneg,

moja leva noga pa je istočasno zdrknila v mehko sneženo gmoto, da sem kar nenadoma zaplaval in se lovil za mrzel sneg. Izkobacali smo se iz snega in rinili naprej. Ko smo prispeli sredi planjave, se je vsa okolica spremenila v eno samo belino. Megla se je tesno stisnila k tlom, da sem komaj le nekaj korakov videl pred seboj in rinil za Mikom, ki je vodil konja in iskal z očmi zabrisane sledove.

Najbrž smo imeli več sreče kot kaj drugega, ker smo se po enourni hoji znašli na cesti, ki pelje od Plevlja do Boljaniča in naprej do Metaljke in Čajniča. Na nekaterih mestih je bila cesta popolnoma pometena, burja je odnesla sneg v jame in prepade, na nekaterih krajih pa je bilo na cesti tudi dva metra debelo snega. Ti zameti pa nas niso prestrašili. Trdovratno smo rili naprej, saj je Mika zatrdno uveraval, da je pot od Boljaniča naperj mnogo boljša. Okrog pol 12. smo prispeli v Boljanič, ki je 25 km oddaljen od Plevlja. Na rebri z obeh strani ceste samevajo lesene kočice in stare avstrijske kasarne; svojčas je bilo tukaj namreč okrogno in pozneje do leta 1925. okrajno mesto. Zdaj vlada trd sveži planinski zrak in tihi mir, ki se značilno zliiva v teh par hišic; v snegu izgledajo hišice kaj dostojanstveno s svojimi oguljenimi zidovi in razdrtimi strehami. Stopili smo v eno izmed hiš, kjer je imel tovariš Miko znanca. Pozdravili smo se in odšli v sobo njegovega podnajemnika g. Milana Bojoviča. Bojovič je prijazen človek, upokojen orožniški narednik, ki že 20 let sameva v teh planinah. Ko se je 25tega leta okraj preselil drugam, Bojovič ni zapustil planin, ampak je ostal naprej med hribovjem, kjer se je svojčas boril z banditi in hajduki.

čutno škodo zajec, ki so ga lovci prinesli in razplodili iz Prekmurja. To vprašanje je dozorelo in se z njim ne more več odlašati.

RAZBOJNIK HACE ARETIRAN

Pretekli teden je bil v Kranju aretiran znani razbojnik Anton Hace, ki je že več let po Sloveniji vlamjal, kradel in ubijal ter postal strah in trepet naših krajev.

Sredi trde zime je kradel Hace po celjski okolici. Navedeno blago sta kupovala dva krošnjarja in ga prodajala naprej. Orožniki so izsledili Haceta in ga poskušali aretirati. Razbojnik je enega orožnika ustrelil in pobegnil. Kljub marljivemu zasledovanju ga niso mogli dobiti, čeprav je bila na nogah vsa žandarmerija celjskega okraja. Pretekli teden je prišel neki tujec k Hervatinovim na Stari cesti v Kranju. Spraševal je za podnajemnika Strmoleta. Domači so takoj obvestili policijo o sumljivem tujcu. Nenadoma se pojavita v sobi dva policaja. Vnela se je borba, med katero so pokali revolverji. Oba policaja sta bila ranjena, toda sumljivega tujca se jima je le posrečilo zvezati. Po končani borbi se je tujec predstavil za Antona Haceta. Kakor blisk je šel po Kranju in nato po vsej Sloveniji glas o aretaciji zloglasnega razbojnika. Zvezanega razbojnika so prepeljali v ljubljanske policijske zapore, kjer je bil zaslišan, nato pa so ga oddali v sodne zapore.

Hace je priznal nešteto vlomov in tatvin, priznal je tudi dva umora in sicer celjskega orožnika ter nekega Avpiča, ki ga je ustrelil v Gameljnih pod Šmarno goro in ga nato oropal. Avpič je bil njegov tatinski pajdaš in sta se skregala zaradi plena.

Hace je star komaj 23 let. Doma je iz okolice Loža pri Starem trgu. Sin je ondotnega cerkovnika. Imel je pomanjkljivo vzgojo in je zgodaj prišel na slaba pota. Mežnarjev Tone je bil kmalu kaznovan in zaprt. Toda vsakokrat, ko je prišel iz ječe, je bolj dozoreval v zločin, dokler ni postal najdrznejši razbojnik Slovenije, ki je imel svoje pomagače po vseh krajih naše dežele.

Po celjskem umoru se je spretno priklatil na Kranjsko. V okolici Litije je ukradel kolo in se z njim odpeljal v Kranj, kjer je končal s svojimi razbojniškimi pohodi.

Koliko umorov, tatvin in vlomov ima na vesti, bo dognalo sodišče, kjer čaka na zaslužen plačilo.

Iz naših krajev

Vesele velikonočne praznike našim naročnikom inserentom in poslovnim prijateljem
želita **Uredništvo in uprava**

× Prošnje za odpis davčnih zaostankov. Davčni oddelek finančnega ministrstva ponovno opozarja davkoplačevalce, da je treba prošnje za odpis davčnih zaostankov za leto 1937 vložiti najpozneje do 22. marca. Za te prošnje niso potrebni dokazi, ki jih lahko predlože davkoplačevalci tudi pozneje, vendar pa najkasneje do 22. maja.

× Upokojen je načelnik kmetijskega ministrstva g. inž. Josip Zidanšek, ki je bil premeščen iz Ljubljane v Beograd kmalu po nastopu dr. Milana Stojadinovića.

× Kmetijska družba je kupila v Celju znano nacionalno gostilno »Branibor«, kamor bo premestila poslovne prostore podružnice in skladišče.

× Kranjska industrijska družba kupila ležišče magnezita v okolici Čačka. Zemljišča so precej velika in baje bogata magnezita. Družba namerava zgraditi tam tovarno za izdelavo raznih produktov iz magnezita.

Mislili so, da je
Majdkina oblekca
bela...

... dokler ji ni stric obrisal
solz s svojim robcem –
opranim z Radionom!

Tudi Vi, ki niste več novinka v gospodinjstvu, mislite morda, da je Vaše perilo belo. Primerjajte ga pa enkrat s perilom, opranim z Radionom. Razložek je očiten ter Vas bo prepričal: z navadnimi sredstvi oprano perilo izgleda sivkasto v primeri s perilom, opranim z Radionom. Nič čudnega: navadna pralna sredstva samo površno odpravijo nesnago, medtem ko kisikovi mehurički skupaj s peno dobrega Schichtovega mila, ki ga vsebuje Radion, prodirajo skozi tkanino in jo operejo tako, da postane »Radion-bela«. Uporabite pri pranju perila Radion, pa ne boste nikoli več uporabljali kakršnegakoli drugega pralnega sredstva!

Schichtov
RADION
pere sam

Tri hiše z lepim posestvom – zelo ugoden prostor za trgovino in gostilno – pri kolodvoru v Višnji gori prodaja Kmetiska posojilnica v Ljubljani.

Vse one naročnike »Kmetijskega lista«, ki so prejeli od uprave tekom zadnjih tednov pismene opomine, opozarjamo tem potom ponovno, da stori do lista vsak svojo dolžnost!

× Jevtičev ban g. dr. Dinko Puc razpošilja na razne ugledne pristaše Jugoslov. nac. stran-

ke pisma, v katerih jih vabi k pristopu v radikalno stranko, podružnico v Ljubljani, ki jo vodi g. dr. Puc. Dr. Puc trdi, da je pristaš glavnega radikalnega odbora, vendar je proglasil 11. dec. 1938. abstinenco in s tem pomagal JRZ.

Njegov sotrudnik v »Slovenski besedi«, advokat g. dr. Korun je pa šel med prvimi volit dr. Stojadinovića in Korošca, po volitvah pa je proglasil vse tiste, ki so se volitev vzdržali, za svoje pristaše. Takih prismodarij slovenski kmet prav nič ne ceni in se za nje tudi ne zmeni.

Nesreča ne počiva!

Ne odlašajte s sklenitvijo zavarovanja!
Vse vrste zavarovanj prevzema

„SLAVIJA“

jugoslovanska zavarovalna banka
v novem posloplju v LJUBLJANI, Gajeva ulica 2

× **Tovarna vagonov** v Slavonskem Brodu je zaradi pomanjkanja dela odpustila že okrog 1000 delavcev. Železniško ministrstvo mora naročiti za 120 milijonov din vagonov in lokomotiv. Nekateri bi hoteli oddati ta naročila francoskim tovarnam, drugi se tej nameri upirajo in zahtevajo, da se oddajo naročila domačim tovarnam. Ako se to zgodi, kar je edino pravilno, bodo vsi delavci v brodskih tovarnah imeli dovolj dela.

KMETSKA POSOJILNICA LJUBLJANSKE OKOLICE v LJUBLJANI obrestuje nove vloge po 4-5% ter daje kmetom ugodna posojila.

× **»Andrejevo«** na Bledu. Notranji minister je po zakonu o krajevnih imenih odredil, da dobi novo naselje na področju vasi Spodnje Gorje v občini Gorje pri Bledu ime »Andrejevo«.

× **V Beogradu** se pripravlja ustanovitev ladjedelnice s 30 milijoni din kapitala. V novo ustanovljeni družbi bo imel jugoslovanski kapital večino. Ladjedelnica bo izdelovala rečne ladje.

× **Obiski v splošni bolnišnici** v Ljubljani. Iz res utemeljenih gospodarskih in zdravstvenih ozirov se cenjeno občinstvo vljudno naproša, da izvoli obiske pri bolnikih kar najbolj omejiti in iz zdravstvenih razlogov po možnosti tudi brez otrok. — Uprava splošne državne bolnišnice v Ljubljani.

× **Poplave v Srbiji.** Vsled naglega kopnenja snega je prestopila narasla Morava svoje bregove in poplavila obširna polja. Poplava je prekinila promet in telefonske zveze. Tudi Drava je močno narasla in preti porušiti nasipe v Baranji in Slavoniji.

× **Zemljoradniško glasilo »Selo«**, ki ga ureja sam predsednik stranke dr. Milan Gavrilović, je objavilo v zadnji številki, da dr. Dragoljub Jovanović ni več član zemljorad. stranke in da nimajo zemljoradniki z njim nobene zveze več. Med tem je pa dr. Jovanović sklical v Beograd sestanek svojih pristašev, ki so sprejeli program in pravila nove »Srbske seljačke stranke«.

× **Novi predsednik Gospodarske sloge.** Ker je bil dosedanji predsednik Gospodarske sloge dr. Dragutin Tot imenovan za generalnega ravnatelja Prizada v Beogradu, je bil na njegovo mesto izvoljen bivši narodni poslanec HSS Ljudevit Tomašič.

× **Hrvatsko časopisje** poroča, da je bilo od strani banovine Hrvatske stavljeno na razpolago centralni vladi samo 124 Slovencev, ki so bili v državni službi.

× **Prizad** je prodal v Francijo 460 vagonov suhih sliv. V Franciji so bile dosežene nižje cene kakor v Nemčiji.

× **Jugoslovanski odbor v Londonu.** Sreska organizacija vojnih dolrovoljcev v Ljubljani je založila in izdala »brošuro« Jugoslovanski odbor v Londonu, ki jo je spisal dr. Bogumil Vošnjak. Dobrovoljska organizacija je to knjižico izdala ob priliki 25letnice nastanka jugoslovanskega odbora kot 2. zvezek Dobrovoljske knjižnice v samozaložbi. Knjižica je prvi večji spis v slovenskem jeziku o tej velevažni organizaciji jugoslovanske emigracije v svetovni vojni, ki si je stekla zgodovinske zasluge za naše osvobodjenje in zedinjenje. Stane 5 din, s poštnino 1 din več, ter se naroča pri sreski organizaciji vojnih dobrovoljcev v Ljubljani, Frančiškanska ul. 10. Dobrovoljsko knjižico prav toplo priporočamo.

Naše čitatelje opozarjamo na današnji oglas tovarne čevljev »PEKO«.

× **Italijanski poslanik** v Beogradu g. Mario Indelli je bil premeščen za veleposlanika v Tokio. V Beograd pa je prispel poslanik g. Francesco Mameli.

× **Spomenike kradejo.** V Zagrebu so neznan zločinci ukradli na Tuškancu spomenik kajkavskega pesnika Dragutina Domjanovića. Spomenik je bil iz bronu in doprsni veličini.

× **V posvetovalni odbor finančnega ministra** je bil imenovan ravnatelj tvornic za dušik v Rušah g. Anton Krejči kot zastopnik Trgovske zbornice v Ljubljani.

× **Policijski agent** Marko Marković, ki je ustrelil direktorja Prizada dr. Eda Markovića, je bil obsojen na dve leti strogega zaporu.

× **Spomenik rumunskemu kralju Ferdinandu I.** je izdelal naš kipar Ivan Meštrović. Spomenik je 9 m visok kip, lit iz bronu, ki predstavlja kralja na konju. Te dni je bil odposlan v Bukarešto, kjer bo postavljen na najlepšem trgu.

× **Pomoč pasivnim krajem.** Finančni minister je odobril kredit za nabavo 3000 vagonov ljudske hrane za Bosno in Hercegovino. Kmetje bodo pomoč odslužili z javnimi deli.

KMETSKA POSOJILNICA LJUBLJANSKE OKOLICE Z. Z. N. J. V LJUBLJANI izplačuje od 15. marca 1940 dalje vse vloge, ki dne 1. marca 1935 niso presegale zneska od Din 5000.— Vse te osvobodene in nedvignjene vloge se bodo po 30. juniju 1940 prenesle na novi račun in se bodo obrestovale po normalni obrestni meri.

× **Obtok dinarskih bankovcev** znaša sedaj 10.071.904.100 din in se je povečal v enem tednu za 160.019.300 din.

× **Nov rudnik zlata v Bosni.** V kraju Hrmzi v Bosni nameravajo začeti kopati arzenikovo rudo, v kateri se nahaja tudi zalto. Računajo, da bodo dobili v 50.000 tonah rude 200 kg zlata. Lani so pridobili v rudnikih v Neresnici in Sv. Varvari 550 kg zlata ter 352 kg srebra.

× **Krek in Bregar**, trgovska družba v Ljubljani je dobila, kakor javlja časopisje, pravico za brezplačen prevoz ljudske hrane 2000 vagonov in da bo mogla nuditi koruza 40 para ceneje od drugih.

× **Težka jelezniška nesreča** se je pripetila v bližini postaje Ozalj na progi Novo mesto — Karlovac. Potniški vlak, ki je privozil iz Karlovca je zavozil na velik plaz, ki je zdrvel na progo. Dva vagona sta iztirila in se zvalila v Kolpo, eden pa je ostal na bregu. Prav tako se je prevrnila lokomotiva. Strojevodja in kurjač sta pravočasno skočila z lokomotive. Nesreča je zahtevala več človeških žrtev. Na kraj nesreče je prispel hrvatski ban in več zdravnikov. Reševalna dela so se takoj pričela.

× **V Mošeniku** pri Litiji je vlak povozil železničarja Toneta Judeža.

SREČNA POSTANEŠ na lastnem domu, ako pošlješ naslov upravi »Kmet. lista« v svrhu ženitve pod »Kmečki dom« Zaželjeno: starost do 30 let, naobrazba kmet. gosp. šole, tečaja, ali pa vsaj veselje do imenovane naobrazbe.

Kaj se godi po svetu

FINSKI PARLAMENT JE POTRDIL

MOSKOVSKI MIR

Finski parlament je potrdil sovjetsko-finsko mirovno pogodbo s 145 glasovi proti trem. Razprava je trajala dobri dve uri.

Predsednik finske vlade Ryti je izjavil ob tej priliki:

Finska in vsa zapadna civilizacija se nahajata še vedno v največji nevarnosti in nihče ne more povedati, kaj nam prinese jutrišnji dan. Smatramo da smo s tem, da smo sprejeli mir, postopati trenutno najboljše. Finska ni uradno zahtevala pomoči zaveznikov zaradi tega ker bi to gotovo pomenilo, da Finska stopa v veliko vojno, katere poprišče bi se z zapadnega bojišča preneslo na Skandinavijo. Tudi bi bilo pošiljanje moštva negotovo, ker sta Švedska in Norveška odklonili dovoljenje za prevoz čet čez njuno ozemlje. Edino bodočnost bo pokazala ali je postopala Finska modro in pravilno.

Z mečem v eni in z motiko v drugi roki bomo ostali brez zagrenjenosti napram komurkoli. Hiteli bomo z delom obnove ter celili rane, ki nam jih je prizadela sedanja vojna. Pospešavali bomo svojo duhovno in materialno kulturo ter družabni red, ki sloni na načelih pravice.

AMERIŠKI ODPOSLANEC

Sumner Welles je bil po obisku raznih evropskih prestolnic v ponedeljek sprejet tudi v posebni avdienci pri papežu.

O vspehu njegovih razgovorov se ne da izvedeti nič zanesljivega, zdi se pa, da je Welles zbral tekom svojega potovanja toliko podatkov, da je možen nov mirovni pokret Zedinjenih držav v Evropi.

NOVA OBRAMBNA ZVEZA

skandinavskih držav se pripravlja. Tako vojaška zveza bi ugajala zlasti Nemčiji zaradi tega, ker bi skandinavskim državam omogočila, da bi se počasi izluščile iz okrilja Društva narodov. V tem primeru Nemci upajo, da bi se politika skandinavskih držav obrnila proti zapadnim velesilam.

V Angliji in Franciji v tako zvezo ne verjamejo, na Danskem pa sodijo, da ne bi imela nobene dejanske vrednosti in bi politično ostala brez pomena.

RUSKE IZGUBE V

FINSKO-SOVJETSKI VOJNI

Generalni štab finske vojske je objavil podatke o sovjetskih izgubah v pravkar končani vojni med Rusijo in Finsko. Vojna je trajala vsega 104 dni. Finci trde, da so Rusi izgubili 340.000 ljudi in sicer okrog 200.000 mrtvih in 140.000 ranjenih. Dalje so Rusi izgubili 587 letal, 1486 tankov in 295 topov.

Rusko časopisje ne zanikuje trditve finskega generalnega štaba. Po ruskih poročilih znašajo finske izgube okrog 50.000 mož, od tega 2000 oficirjev.

MADŽARI PROTI NARODNIM SOCIALISTOM

Madžarski parlament je razveljavil mandat narodnemu poslancu in voditelju madžarskih narodnih socialistov Gruberju. Gruberja je takoj nato policija aretirala. Sodišče je uvedlo proti njemu in njegovim sokrivcem preiskavo zaradi poskusa državnega prevrata in zaradi nasilja proti sedanjemu družabnemu redu. Razpuščena je bila tudi madžarska narodno socialistična stranka.

Iz tujine

■ **Anglija je poklicala 600.000 novih rezervistov**, ki se morajo javiti do 6. aprila. Vpoklicana sta letnika 25. in 26. Do junija bodo vpoklicani tudi oni, ki so dovršili 27. leto.

■ **Rusija je pričela pogajanja s Turčijo** glede prostega prehoda njenih vojnih ladij skozi Dardanele. Po vzpostavitvi miru na severu je obrnila Rusija svoje oči na jug, kjer želi prav tako zavarovati svoje meje, kakor jih je zavarovala z mirovno pogodbo na severu.

■ **Nenapadalna pogodba med Sovjeti in Rumunijo.** Rumunski poslanik v Moskvi je obiskal predsednika sovjetske vlade in zunanjega ministra Molotova. Njegov obisk se spravlja v zvezo z nenapadalno pogodbo, ki jo namerava skleniti Moskva z Rumunijo. S to pogodbo bi se Rusija odrekla za 25 let vsaki zahtevi po Besarabiji.

■ **Kdo je kriv finskega poraza.** Svetovno časopisje vali glavno krivdo za to, da je morala Finska sprejeti težke ruske mirovne pogoje, na Švedsko in Norveško, ki nista hoteli dovoliti prehod zavezniških čet preko njunega ozemlja. Na Francoskem je bila zbrana armada 50.000 mož, ki je čakala na poziv Finske. Ta se je obrnila na obe skandinavski državi s prošnjo, da dovolita prehod te armade. Švedska in Norveška pa sta prošnjo odbili. Nesloga skandinavskih držav je kriva finskega poraza.

■ **Novo sovjetsko republiko Karelijo** bodo ustanovili Rusi iz ozemlja, ki so ga pridobili na podlagi mirovne pogodbe s Finsko.

■ **Finske čete se povsod umikajo** po načrtu, kakor je določeno v mirovni pogodbi. Ruske čete jim slede in zavzemajo novo odrejene državne meje. Z ozemlja, ki je pripadlo Rusiji, se bo izselilo blizu 400.000 ljudi. Kilometre dolge kolone jih je že zdaj odhajalo s svojih domačij. Naložili so na vozove najnujnejše premičnine in se odpeljali z umikajočo se finsko vojsko. Ameriški Rdeči križ je stavil finski vladi na razpolago vsa sredstva, da se finske begunce kolonizira v notranjosti dežele. Tudi iz mesta Hangö in s polotoka istega imena, ki so ga Rusi dobili v 30 letni zakup, se je že vse prebivalstvo izselilo. Nad 80.000 ljudi je moralo v nekaj dneh zapustiti svoja mesta. Takih množestvenih ljudskih preseljevanj kakor jih je sprožila sedanja vojna, zgodovina ne pomni od 4. in 5. stoletja. Le za časa velikega grškega poraza v Turčiji takoj po svetovni vojni se je preselilo blizu enega milijona Grkov ik Male Azije.

■ **Znani nemški gospodarstvenik dr. Schacht** je prispel v Rumunijo z namenom da bi se pogajal o nakupu petrolejskih vrelcev za Nemčijo.

■ **Kmetijska razstava v Budimpešti** bo letos od 30. marca do 7. aprila. Podrobne informacije o kmetijski razstavi dobite pri madžarskih konzulatih in pri poslaništvu v Beogradu. Na železnicah je znižana vožnja.

■ **Nemški zunanji minister Ribbentrop** je izjavil jugoslovanskim novinarjem, da je Nemčija popolnoma zavarovana in pripravljena na vojno, ki bi lahko trajala tudi pet let. Vendar verujem, je rekel Ribbentrop, da bo vojna končana že v enem letu.

■ **V italijanski tovarni za orožje v Bresciji** je eksplozija ubila šest oseb, 20 pa jih je ranila.

■ **Francija je uvedla obvezno žensko delo** v vseh tovarnah, ki izdelujejo potrebščine za narodno obrambo.

■ **Aleksander Kerenski**, poslednji predsednik ruske vlade pred nastopom boljševikov, je bival dalj časa v Ameriki. Zdaj je na potu v Francijo.

■ **»Queen Elizabeth«** (kraljica Elizabeta), največji angleški potniški parnik in istočasno tudi največji parnik na svetu, ki ima 85.000 ton in ki je bil te dni dogotovljen, je v vsej tišini odplul v Ameriko in se vsidral v newyorški

Veselo Velikonoč!

275.- 	295.-
155.- 	275.-
215.- 	195.-
175.- 	95.-

Peko

luki. Parnik je bil opremljen tudi z varnostnimi napravami proti magnetskim minam. Njegovi stroji imajo 200.000 konjskih sil. Ladjo so gradili štiri leta. Vožnja iz Anglije v Ameriko je trajala pet dni.

■ **Češkoslovaški dobrovoljci**, ki so se zbirali v Angliji, bodo v kratkem krenili na francosko fronto.

■ **Turčija je prepovedala svojim ladjam plovbo po tujih morjih.** Prepoved je sledila zaradi tega, da bo mogla Turčija vzdržavati pomorski promet v svojih teritorialnih vodah.

■ **Ameriški izvoz se je povečal v zadnjih štirih mescih** preteklega leta v Sovjetsko Rusijo od 10 na 0 milijonov dolarjev.

■ **Anglija je razpisala vojno posojilo** v znesku 0 milijonov funtov, to je 66 milijard din. Posojilo se bo obrestovalo 3% in se bo amortiziralo v 15 do 19 letih.

■ **Izvoz vina v Nemčijo.** Nemčija je odobrila uvoz vina iz Jugoslavije v vrednosti 450.000 mark.

Sejmi

- 24. marca: Vel. Mraševo;
- 25. marca: Mirna peč, Moravče, Sv. Lenart v Slov. goricah, Središče, Maribor;
- 26. marca: Metlika, Lukovica pri Kamniku, Dobova, Lesce, Ormož, Teharje, Šoštanj, Dolnja Lendava, Rakičane;
- 27. marca: Št. Vid pri Stični, Žiri, Čelje, Ptuj, Trbovlje, Razkrižje;
- 28. marca: Stari trg pri Ložu, Nova cerkev, Polšnik, Turnišče, Gor. Lendava;
- 29. marca: Maribor;
- 30. marca: Trebelno, Brežice, Celje, Dobje, Trbovlje;
- 31. marca: Studenec pri Krškem.

„Kmetijski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in tožbi se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7, Telefon inter. št. 32-59, Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Velika izbira

za damske in
moške obleke

pri

A. & E. Skaberne
L J U B L J A N A

Za Veliko noč
se najbolj priporoča

ново bok pivo

in

ležak pivo

iz

Pivovarne „Union“
v Ljubljani.

Zahtevajte pri Vašem trgovcu Naš čaj!

Mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Po odobrenju Ministrstva socialne politike
in narodnega zdravja v Beogradu z dne 11.
maja 1935 l. S. br. 14.004

Na prodaj pri:
Kmetijski družbi
r. z. z. o. z.
v Ljubljani

Navzlic podražitvi usnja
proizvajamo in prodajamo

ČEVLJE

v priznani prvovrstni
kakovosti po prejšnjih cenah.

TRIUMF, MIKLOŠIČEVA CESTA 12
nasproti hotela »Uniona«

Kmetije!

Ako imate kaj naprodaj, ako hočete
kaj kupiti ali česa iščete, inserirajte to
najprej v svojem »Kmetiskem listu«!
Cena malim oglašom je samo 1.— din
za besedo.

Spedijsko podjetje TURK Ljubljana
OCARINJENJE prevzema: **PREVAŽANJE**

vseh uvoznih in izvoznih pošiljk, in
to hitro, skrbno in po najnižji tarifi.
Revizija po njej deklariranega blaga
in vse informacije brezplačno.

Telefon interurban 24-59. Vilharjeva
cesta 33 (nasproti nove carinarnice).

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva,
strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven
Ljubljane z vozovi na konjsko vprego
kakor tudi s tremi najmodernejšimi
avtomobili.

Telefon interurban 21-57. Masary-
kova cesta 9 (nasproti tov. kolodvora)

„EKONOM“

r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž,
ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pše-
nični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo mo-
ko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruz-
no krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo.
Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in
slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. su-
perfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofo-
skala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), ce-
menta in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo ope-
karne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in
strešne opeke.

**Kmetijski hranilni
in posojilni dom**

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257

Brzovjav: »Kmetisk/om« — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na te-
koči račun — Daje kratkoročna po-
sojila — Eskontuje menice — Izvršuje
ostale denarne posle — Nove vloge
na knjižice in na tekoči račun vsak čas
razpoložljive **4 do 5%**
obrestuje po
Za vse vloge nudi popolno varnost!
**Zaupajte domačemu denarnemu
zavodu!**